

Phối hợp giữa nhà trường với gia đình và các tổ chức xã hội phòng chống bạo lực học đường cho trẻ mầm non

Nguyễn Thị Kim Hằng*

*ThS. Trường Cao đẳng Sư phạm Nam Định

Received: 20/09/2024; Accepted: 26/09/2024; Published: 07/10/2024

Abstract: Building a safe educational environment and preventing school violence for children in preschools is a very important and meaningful task for the development of children at this age. The article analyzes the role of each unit in building a safe educational environment and preventing school violence for children; from there, proposes a number of measures for schools to coordinate with local forces in building a safe educational environment and preventing school violence for preschool children.

Keywords: Safe and healthy educational environment; Preventing school violence; Preschool care and education.

1. Mở đầu

Công tác phối hợp giữa nhà trường với gia đình và các tổ chức xã hội đóng vai trò cực kì quan trọng trong việc nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ, phòng chống bạo lực học đường. Trên cơ sở phân tích vai trò của từng đơn vị trong việc xây dựng môi trường giáo dục an toàn (MTGDAT), phòng chống bạo lực học đường cho trẻ, bài viết đề xuất một số biện pháp nhà trường phối hợp với các lực lượng tại địa phương trong việc xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ mầm non.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Những vấn đề lí luận về MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ mầm non

2.1.1. Khái niệm MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ tại các cơ sở giáo dục mầm non

MTGDAT : Khoản 2 Điều 2 Nghị định 80/2017/NĐ-CP quy định: “MTGDAT là môi trường giáo dục mà người học được bảo vệ, không bị tổn hại về thể chất và tinh thần”. Để đảm bảo người học không bị tổn hại về vật chất và tinh thần, Nghị định 80/2017/NĐ-CP còn chỉ rõ môi trường giáo dục còn phải bao hàm các yếu tố “lành mạnh” và “thân thiện”. Môi trường giáo dục lành mạnh là môi trường giáo dục ở đó mọi người có lối sống lành mạnh, ứng xử, giao tiếp giữa thầy với trò, giữa thầy với thầy, giữa trò với trò hoà nhã, thân ái. Môi trường giáo dục thân thiện là môi trường giáo dục mà mọi người đối xử gần gũi đến mức, thân thiện với nhau, người học được đối xử công bằng, bình đẳng, được phát huy dân chủ, bên cạnh đó tạo điều kiện để phát triển phẩm chất và năng lực cho mỗi cá nhân ngày một hoàn thiện hơn.

Như vậy, MTGDAT là môi trường giáo dục mà người học được bảo vệ, không bị tổn hại về thể chất

và tinh thần. Đó là một môi trường giáo dục lành mạnh, thân thiện, không có bạo lực học đường. Ở môi trường đó, người học được đối xử công bằng, bình đẳng, nhân ái, được tạo điều kiện tốt nhất để phát triển phẩm chất và năng lực.

Phòng chống bạo lực học đường: Theo khoản 5 điều 2, Nghị định 80/2017/NĐ-CP chỉ rõ: “Bạo lực học đường là hành vi hành hạ, ngược đãi, đánh đập; xâm hại thân thể, sức khỏe; lăng mạ, xúc phạm danh dự, nhân phẩm; cô lập, xua đuổi và các hành vi cố ý khác gây tổn hại về thể chất, tinh thần của người học xảy ra trong cơ sở giáo dục hoặc lớp học”.
2.1.2. Vai trò MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ tại các cơ sở giáo dục mầm non

Việc phòng chống bạo lực học đường ở các cơ sở giáo dục mầm non có những vai trò cụ thể sau:

- **Tạo cảm giác an toàn cho trẻ:** Trẻ nhỏ cần cảm thấy an toàn và được bảo vệ để phát triển tự tin khiến trẻ yên tâm tham gia các hoạt động học tập, vui chơi, phát triển năng lực xã hội, cảm xúc và tư duy.

- **Giúp phát triển cảm xúc và tâm lý lành mạnh:** Trẻ em rất nhạy cảm với môi trường xung quanh, nếu môi trường giáo dục có sự hiện diện của bạo lực, trẻ có thể trở nên sợ hãi, căng thẳng hoặc phát triển những hành vi tiêu cực. Ngược lại, một môi trường an toàn khuyến khích trẻ thể hiện cảm xúc, giao tiếp và học cách xử lý xung đột một cách tích cực.

- **Phát triển kỹ năng xã hội:** Khi trẻ được giáo dục trong môi trường không có bạo lực, các em có cơ hội học hỏi và phát triển các kỹ năng xã hội quan trọng như sự chia sẻ, hợp tác, tôn trọng người khác và giải quyết xung đột một cách hòa bình.

- **Ngăn chặn các hành vi bắt nạt và bạo lực:** Việc thiết lập quy định và quy trình phòng chống bạo

lực tại các cơ sở giáo dục mầm non giúp ngăn chặn, giảm thiểu các hành vi bạo lực giữa trẻ em với nhau, cũng như giữa người lớn và trẻ. Từ đó giúp xây dựng một cộng đồng học tập lành mạnh và đoàn kết.

- **Hỗ trợ phát triển nhận thức về đạo đức và giá trị xã hội:** MTGDAT, không bạo lực giúp trẻ hiểu và tôn trọng các giá trị đạo đức cơ bản, như sự công bằng, lòng nhân ái và tính kỷ luật. Đó chính là những yếu tố quan trọng trong việc hình thành nhân cách và ý thức xã hội của trẻ trong tương lai.

- **Tăng cường sự gắn kết giữa gia đình và nhà trường:** Một MTGDAT và không bạo lực tạo niềm tin cho phụ huynh, giúp thúc đẩy mối quan hệ hợp tác giữa gia đình và nhà trường trong việc giáo dục và bảo vệ trẻ.

- **Tạo điều kiện cho giáo viên phát triển chuyên môn:** Giáo viên cũng cần được làm việc trong môi trường an toàn để có thể tận tâm, sáng tạo hơn nữa trong quá trình giảng dạy. Một môi trường giáo dục không bạo lực làm cho giáo viên phát triển các phương pháp giáo dục tích cực, xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với trẻ và phụ huynh.

2.2. Vai trò của từng đơn vị trong việc xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ mầm non

2.2.1. Nhà trường

Đảm bảo an toàn và phòng chống bạo hành cho trẻ em trong cơ sở giáo dục mầm non thì nhà trường cần làm tốt các hoạt động sau:

- Bảo đảm an ninh trật tự; an toàn vệ sinh thực phẩm; an toàn phòng, chống tai nạn, thương tích; an toàn, phòng, chống cháy, nổ; an toàn phòng, chống thảm họa, thiên tai;

- Xây dựng, công khai và thực hiện nghiêm túc bộ quy tắc ứng xử văn hóa trong cơ sở giáo dục có sự tham gia của người học;

- Thiết lập kênh thông tin như hộp thư góp ý, đường dây nóng và các hình thức khác để tiếp nhận, xử lý các thông tin của người học; bảo mật cho người cung cấp thông tin;

- Tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, hoạt động giáo dục kỹ năng sống, hoạt động ngoài giờ chính khóa, hoạt động xã hội, từ thiện vì cộng đồng...

- Giáo dục, trang bị kiến thức, kỹ năng về phòng, chống xâm hại người học; phòng, chống bạo lực học đường; bạo lực trẻ em trên môi trường mạng cho người học.

- Công khai kế hoạch phòng, chống bạo lực học đường và các kênh tiếp nhận thông tin, tố giác về bạo lực học đường.

2.2.2. Gia đình của trẻ

Gia đình là tế bào của xã hội, gia đình là cái nôi đầu đời để trẻ hình thành những phẩm chất nhân cách đầu tiên của cuộc đời. Vì vậy vai trò của gia đình là vô cùng quan trọng trong việc chăm sóc, giáo dục trẻ. Điều đó còn có ý nghĩa nhiều mặt không chỉ với môi trường giáo dục mà còn làm tăng hiệu quả chăm sóc, giáo dục trẻ và mối quan hệ giữa các đối tượng trong công tác giáo dục. Do đó, gia đình của trẻ cần nhận thức được về quyền và trách nhiệm của mình trong các hoạt động giáo dục của cơ sở giáo dục và có sự tham gia phù hợp, hiệu quả.

2.2.3. Cộng đồng, các tổ chức xã hội

Cộng đồng và các tổ chức xã hội đóng vai trò quan trọng trong việc chăm sóc, giáo dục trẻ em và phòng chống bạo lực học đường. Sự tham gia của những đơn vị này giúp tạo ra một môi trường hỗ trợ toàn diện, từ gia đình, nhà trường đến xã hội.

2.3. Các biện pháp nhà trường phối hợp với các lực lượng tại địa phương trong việc xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ mầm non

2.3.1. Tuyên truyền, phổ biến nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của việc xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ

Nhà trường phối hợp chặt chẽ với các cấp lãnh đạo chính quyền địa phương hiểu rõ vai trò và tầm quan trọng của việc xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ. Tuyên truyền với phụ huynh trẻ thông qua các cuộc họp phụ huynh định kỳ, kết hợp việc cung cấp thông tin ở các góc tuyên truyền, nhà trường bố trí “Hòm thư góp ý” để các bậc phụ huynh và mọi người dân có thể tham gia đóng góp ý kiến với nhà trường.

2.3.2. Huy động sự đóng góp của các lực lượng tại địa phương nhằm xây dựng cơ sở vật chất, MTGDAT, lành mạnh, thân thiện trong cơ sở giáo dục

Huy động sự đóng góp của các lực lượng tại địa phương để xây dựng cơ sở vật chất và tạo MTGDAT, lành mạnh, thân thiện trong các cơ sở giáo dục là một nhiệm vụ quan trọng nhằm đảm bảo chất lượng giáo dục và sự phát triển toàn diện của trẻ. Bên cạnh đó cần huy động và tổ chức các lực lượng của toàn xã hội cùng tham gia vào quá trình giáo dục đồng thời tạo điều kiện để mọi người dân được hưởng thụ các thành quả do hoạt động giáo dục đem lại.

2.3.3. Phối hợp với chính quyền địa phương bảo đảm các hoạt động trong việc xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường cho trẻ

Điều 36 Điều lệ trường mầm non 2020 chỉ rõ: mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường với các lực

lượng xã hội trong việc chăm sóc, giáo dục trẻ, một số nội dung cụ thể mà nhà trường có thể đề nghị lãnh đạo địa phương phối hợp hỗ trợ nhà trường để xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường:

- Tham mưu, tư vấn đề xuất với lãnh đạo địa phương cân đối và phân bổ các nguồn vốn đầu tư phát triển cho giáo dục mầm non để trường mầm non dần có được môi trường giáo dục đủ đầy, an toàn

- Đề nghị ủy ban nhân dân địa phương có những chính sách hỗ trợ giáo dục mầm non như: Hỗ trợ đời sống giáo viên, tăng cường cơ sở vật chất, xây dựng môi trường cảnh quan cho nhà trường

- Tư vấn tuyên truyền phối hợp cùng với nhà trường để tăng cường vận động cộng đồng chung tay xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, quyết liệt xử lý nghiêm những trường hợp vi phạm bạo lực học đường.

- Tư vấn để đưa chương trình phát triển giáo dục mầm non vào trong nghị quyết của Hội đồng nhân dân.

2.3.4. Thường xuyên có mối liên hệ trao đổi với gia đình trẻ

Sự phối hợp giữa trường mầm non với gia đình trẻ cần thực hiện qua một số vấn đề như:

- Phối hợp trong việc tiến hành thực hiện chương trình chăm sóc bảo vệ sức khỏe cho trẻ:

- Phối hợp thực hiện chương trình giáo dục: Nhà trường cần lôi cuốn các thành viên trong gia đình trẻ cùng tham gia vào việc chăm sóc, giáo dục trẻ, từ đó sẽ xây dựng tốt được môi trường giáo dục lành mạnh

- Phối hợp giữa nhà trường với gia đình trong việc kiểm tra, đánh giá công tác xây dựng MTGDAT, phòng chống bạo lực học đường.

- Gia đình cần chung tay cùng với nhà trường tham gia lao động vệ sinh trường lớp, tham gia trồng cây ở trường, làm đồ dùng đồ chơi. Bên cạnh đó gia đình đóng góp xây dựng, cải tạo trường lớp theo quy định và theo thỏa thuận để làm sao cho trẻ hưởng thụ được một MTGDAT, lành mạnh.

- Phụ huynh cần sử dụng có hiệu quả hơn các kênh thông tin, hòm thư góp ý, đường dây nóng ... để nhà trường xử lý kịp thời các thông tin của gia đình trong quá trình trẻ ở trường, bảo mật cho người cung cấp thông tin.

2.3.5. Tổ chức tập huấn trang bị kiến thức, kỹ năng về phòng, chống xâm hại trẻ; phòng, chống bạo lực học đường

Kế hoạch số 588/KH-BGDĐT ban hành ngày 10 tháng 7 năm 2019 về việc phòng, chống bạo lực học đường trong các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục

phổ thông và giáo dục thường xuyên năm 2019 chỉ rõ những việc nhà trường cần phải làm trong việc phòng, chống xâm hại trẻ; phòng, chống bạo lực học đường:

Tập huấn, bồi dưỡng giáo viên mầm non về việc tích hợp, lồng ghép nội dung giáo dục phòng chống bạo lực học đường vào giáo dục tình cảm, kỹ năng xã hội cho giáo viên Mầm non.

Tổ chức các diễn đàn, tọa đàm, cuộc thi của cô và trẻ về phòng, chống bạo lực học đường, các hoạt động được tổ chức để thu hút sự tham gia của phụ huynh, trẻ, giáo viên và cán bộ quản lý giáo dục

Giáo dục trang bị kiến thức, kỹ năng về phòng chống xâm hại người học; phòng chống bạo lực học đường, bạo lực trẻ em trên môi trường mạng cho gia đình trẻ và cán bộ, công nhân viên của nhà trường và gia đình trẻ; giáo dục tư vấn kiến thức, kỹ năng tự bảo vệ cho người học.

Công khai kế hoạch phòng chống bạo lực học đường và các kênh tiếp nhận thông tin, tố giác về bạo lực học đường. Tổ chức kiểm tra giám sát, thu thập và xử lý thông tin liên quan đến bạo lực học đường. Thực hiện các phương pháp giáo dục tích cực, không bạo lực đối với người học.

3. Kết luận

Việc phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội đối với việc chăm sóc giáo dục trẻ, xây dựng MTGDAT, lành mạnh, phòng chống bạo lực học đường là một nguyên tắc cơ bản trong nền giáo dục quốc dân. Công tác phối hợp gia đình, nhà trường, xã hội có thể diễn ra dưới nhiều hình thức khác nhau, tuy nhiên vấn đề cơ bản hàng đầu là tất cả các lực lượng giáo dục trong xã hội cần phải phát huy hết tinh thần, lực lượng trách nhiệm, chủ động tạo ra những mối quan hệ phối hợp vì mục tiêu giáo dục đào tạo thế hệ mầm non thành những người công dân hữu ích cho đất nước trong tương lai, từ đó góp phần phát triển đất nước giàu mạnh.

Tài liệu tham khảo

[1] Chính phủ, (17/7/2017), *Nghị định số 80/2017/NĐ-CP quy định về MTGDAT, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường.*

[2] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (26/3/2020), *Công văn số 1065/BGDĐT- Giáo dục mầm non về việc đảm bảo an toàn và phòng chống bạo hành trẻ em trong cơ sở giáo dục mầm non*

[3] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (10/7/2019), *Kế hoạch số 588/KH-BGDĐT về việc phòng, chống bạo lực học đường trong các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên năm 2019.*